

Yttrande över SOU 2024:43 Staten och kommunsektorn - samverkan, självstyrelse, styrning

Förslag till arbetsutskottet för beslut i kommunstyrelsen

1. Föreliggande förslag till yttrande antas som kommunstyrelsens eget.

Sammanfattning av ärendet

Finansdepartementet har 2024-09-12 remitterat SOU 2024:43 Staten och kommunsektorn – samverkan, självstyrelse, styrning till ett stort antal myndigheter, intresseorganisationer m m. Bland dessa finns ett antal kommuner. Även om Svalövs kommun inte är en av dessa, finns anledning att meddela kommunens uppfattning gällande förslagen i betänkandet. Yttrandet har tagits fram inom Skånes Kommuner.

Remissvaren ska ha kommit in till Finansdepartementet senast den 12 december 2024.

Beslutsunderlag

Missiv från Finansdepartementet, daterat 2024-09-12
Staten och kommunsektorn – samverkan, självstyrelse, styrning (SOU 2024:43)

Yttrande

Svalövs kommun delar uppfattningarna som Skånes Kommuner framför i sitt yttrande över betänkandet Staten och kommunsektorn – samverkan, självstyrelse, styrning (SOU 2024:43). Svalövs kommun ställer sig också i princip bakom det särskilda yttrandet från SKR som bilagts SOU:n.

Skånes Kommuner är ett kommunförbund för de 33 kommunerna i Skåne län. Organisationen håller samman de skånska kommunerna och är den gemensamma rösten gentemot region och stat där kommunerna är enade.

I Skåne finns utöver det flera nivåer av kommunal samverkan. Skånes Kommuner är den regionala aktören för samtliga skånska kommuner där prioriterade samverkansområden utgör grunden för samverkan. Delregionalt finns samverkan inom vad som brukar benämnas som de fyra hörnen i Skåne; Familjen Helsingborg, Malmö/Lundregionen, Sydöstra Skånes samarbetskommitté (SÖSK) och Skåne Nordost. Förutom regionalt och delregionalt finns även flera initiativ där de skånska kommunerna arbetar med kommunal samverkan inom olika verksamhetsområden och former.

En ändamålsenlig samverkan fyller en viktig funktion i den offentliga sektorn. Samverkan är ett viktigt verktyg för att hantera utmaningarna inom välfärdsuppdraget och en förutsättning för en fungerande flernivåstyrning. Från vår utgångspunkt byggs en ändamålsenlig samverkan på utveckling av verktyg som bidrar till samsyn kring gemensamma mål och intressen.

Kommuner tillsammans med regioner ansvarar för en stor del av den svenska välfärden. Förutsättningar i olika delar av landet skiljer sig åt vilket innebär att kommuner är beroende av de frihetsgrader som den kommunala självstyrelsen och organisationsfriheten ger.

Förslag inom utredningen som Svalövs kommun ställer sig bakom

- Klarläggande av förutsättningar för digitala politiska möten genom ett förslag till förtydligande i kommunallagens reglering. Svalövs kommun delar utredningens påpekande om kommunfullmäktiges grundläggande demokratiska betydelse och behovet av kommunfullmäktige som en fysisk arena för de politiska diskussionerna i en kommun. I likhet med utredningen anser Svalövs kommun att ett deltagande på distans ska vara ett komplement till det fysiska sammanträdet och att förslaget om att kommunfullmäktiges presidium inte får delta på distans därför är viktigt.
- Svalövs kommun är positiv till förslaget att kommunfullmäktige ska besluta dels i vilken utsträckning samtliga ledamöter får delta på distans, dvs. om nämndsammanträden ska kunna vara helt digitala, dels i vilken utsträckning samtliga ledamöter ska vara skyldiga att delta på distans, dvs. om deltagande på distans i vissa fall ska kunna vara obligatoriskt i nämnderna.
- Erfarenheterna från pandemin ger dock vid handen att s k hybridmöten där vissa ledamöter deltar fysiskt och andra digitalt kan vara svårare att genomföra. Det finns skäl att förbehålla digitalt deltagande till tillfällen då det är påkallat av mer strukturella skäl, som extrema väderförhållanden, epidemier, hotbilder eller beredskapskäl. För enskild ledamots förhinder att delta fysiskt finns valda ersättare, vilka kan tjänstgöra i stället för den ledamot som inte kan delta fysiskt.
- Förslag om lagstiftning för formaliserade samråd mellan staten och kommunsektorn. Ett formaliserat samrådsförfarande stärker möjligheten till en värdefull samverkan mellan regeringen och den kommunala sektorn och bidrar till att skapa en gemensam bild av utmaningar, behov och prioriterade utvecklingsområden. En lagreglering av förfarandet ger en stabilitet som inte rubbas av regeringsskiftet.

Förslag och resonemang som Svalövs kommun finner problematiska

- Utredningens användning av begreppet samverkan upplevs som stärkt statlig styrning. Styrning och samverkan är olika saker och bör därför användas och benämnas därefter. Vår uppfattning är att utredningen använder begreppet samverkan men i stor utsträckning avser statlig styrning. Samverkan mellan samhällsnivåer behöver grundas på ömsesidighet.
- Utredningen tycks ta mer fasta på statens intresse av att styra. De förslag och bedömningar som läggs fram speglar inte samverkansbehovet med staten som kan finnas hos kommuner.
- Utredningen visar på en övertro på statliga myndigheternas operativa förmåga. Staten och kommunsektorn bär olika uppdrag. Vi kan se en brist på resultat när det har ställts krav på staten att agera operativt i samverkan med den kommunala sektorn. Konkret exempel på detta är samverkan vid snökaoset på E22 vintern 2024.

- Vi saknar en utveckling av frågan om generella och riktade statsbidrag i förhållande till vad som är ändamålsenlig statlig samverkan med kommuner och regioner. Skånes Kommuner och Svalövs kommun förordar generella statsbidrag som en form av ändamålsenlig samverkan mellan staten och kommunsektorn. Modellen vilar på principen om självstyre, utgår från lokala och regionala behov och är administrativt effektiv.
- Utredningens förslag om en stärkt samordnande roll för länsstyrelserna saknar kommuner och regioners perspektiv. Utredningen utgår från antagandet att länsstyrelserna har kompetens och förmåga att samordna utvecklingen i länen. Vi ifrågasätter länsstyrelserna med nuvarande organisation har kapacitet för den rollen.
- Utredningen föreslår även en reglering av ett regionalt kommunsamråd under länsstyrelsen. Det riskerar att förstärka den otydlighet som redan finns på regional nivå vad gäller roller och mandat. Vi ser inte att en lagreglering behövs eftersom varje landshövding inom ramen för sitt mandat har möjlighet att skapa de dialogytor som behövs i respektive län.
- Inrättandet av en regional organisation för Socialstyrelsen behöver ett djupare underlag än vad utredningen visar.

Teddy Nilsson
Kommunstyrelsens ordförande

Beslutet ska skickas till:

Finansdepartementet (fi.remissvar@regeringskansliet.se med kopia till fi.ofa.k.remissor@regeringskansliet.se. Ange diarienummer Fi2024/01460 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet)
Skånes Kommuner